

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ Η'

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 25 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1930

ΑΡΙΘ. 4

Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΣΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΟΣΕΩΣ ΑΥΤΗΣ Β'

Πρὸς τὴν θεῖαν καὶ ζωογόνον ταύτην θρησκείαν τοῦ Ἰησοῦ ποῖα δύναται νὰ παραβληθῆ; Αἱ λοιπαὶ θρησκεῖαι εἶνε ἀνθρώπιναι, εἶνε ἀνάπτυξις τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος μετὰ πλανῶν καὶ δεισιδαιμονιῶν. Ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία εἶνε θεία, ζωογόνος καὶ διεδόθη οὐχὶ διὰ δυνάμεων ὑλικῶν καὶ μέσων ἀνθρώπινων. Ὁ Μωαμεθανισμὸς, τὸ κράμα εἰδωλολατρικῶν, ἰουδαϊκῶν καὶ χριστιανικῶν διδασκαλιῶν, διεδόθη διὰ τοῦ ξίφους καὶ τῆς διδασκαλίας αἰσθητῶν καὶ παχυλῶν ἀπολαύσεων. «Ἦτο, λέγει τις ὀρθῶς, ἀνάγκη θρησκείας τοῦ κόσμου τούτου, θρησκεία τῆς κατακτήσεως καὶ τῶν σωματικῶν ἀπολαύσεων μετὰ τοῦ ξίφους ὡς ὄργανου τοῦ κηρύγματος». Ὁ Μωάμεθ δὲν ἐσκέφθη νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν θρησκείαν του πέραν τῶν ὄριων τῆς Ἀραβίας. Ἡ ἐνέργεια δὲ αὐτοῦ συνίσταται εἰς καταστρεπτικὰς ἐκστρατείας καὶ ἢ ἀποδοχὴ τῆς πίστεως ἐτελέσθη διὰ τοῦ ξίφους. Πᾶς ἄνθρωπος δύναται νὰ πράξῃ ὅ,τι ἐπράξεν ὁ Μωάμεθ, λέγει ὁ πολὺς Πασχάλ. Ὁ Μωάμεθ ἴδρυσεν τὴν βασιλείαν αὐτοῦ *φονεύων*, ὁ Χριστὸς *φονευσόμενος*; ὁ Μωάμεθ ἐξελέξατο μέσα ἵνα ἀνθρωπίνως νικήσῃ, ὁ Χριστὸς ἵνα ἀνθρωπίνως *ἠττηθῆ*. Ὁ Χριστιανισμὸς ἐξαπλοῦται διδάσκων πᾶν ὅ,τι ἀποστρέφεται φυσικῶς ὁ ἄνθρωπος, πτωχείαν, ταπεινώσιν, ἀγάπην καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἐχθρούς, σταυρόν.

Ἄληθῶς ὁ Κύριος λέγει «Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν» (Ματθ, 1,34). Ἄλλ' ἢ μάχαιρα αὕτη δὲν εἶνε, πολλοῦ γε δεῖ, ὑλική, ἀλλὰ πνευματικὴ καὶ κακῶς παρερμηνεύθη πάσαις τε καὶ νῦν. Ὁ Κύριος διέδωκε τὴν ἀλήθειαν εἰς πάντας καὶ φυσικῶς ἄλλοι θὰ ἐδέχοντο αὐτὴν καὶ ἐν τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ καὶ ἄλλοι δὲν θὰ ἐδέχοντο. Θὰ ἐχωρίζοντο ἄρα πνευματικῶς καὶ θὰ ἦσαν «ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ». Οὕτω ἠρμήνευσεν αὐτὸς ὁ Κύριος καὶ οὐχὶ ἄλλως.

Κατὰ τὸν Μεσαίωνα ἐν τῇ Δύσει κατεδίωκον τοὺς

αἰρετικούς καὶ δὴ ἐν Ἰσπανίᾳ κατὰ τὴν λεγομένην Ἴ. Ἐξέτασιν. Ἄλλὰ τοῦτο ἦτο παρερμηνεία καὶ διαστροφή τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος τῆς αὐταρχικῆς Παπικῆς Ἐκκλησίας. Εὐτυχῶς ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ οὐδέποτε συνέβη τοῦτο καὶ οὐδέποτε τὸ ξίφος ἐγένετο ὄργανον τῆς διαδόσεως τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας καὶ ἀληθείας.

Εἶνε πλάνη ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς διεδόθη διὰ τοῦ ξίφους τοῦ Κωνσταντίνου. Ὁ υἱὸς τοῦ Χλωροῦ, καὶ ἐκ θρησκευτικῶν καὶ ἐκ πολιτικῶν λόγων, προσέκειτο πρὸς τὸν Χριστιανισμὸν, ὅστις εἶχε πανταχοῦ διαδοθῆ. Ἐπολέμησε πρὸς τὸν τύραννον Μαξέντιον τὸν ὁποῖον καὶ ἐνίκησεν ἐν τῇ πίστει πρὸς τὸν Θεὸν τῶν χριστιανῶν μετὰ τὸ σύμβολον τοῦ Σταυροῦ «ἐν τούτῳ νίκα». Ἐνίκησεν αὐτὸν εἰς τὴν ταραχώδη ἐκείνην καὶ κρίσιμον ἐποχὴν καθ' ἣν ὁ μὲν Μαξέντιος προσηταιρίσθη τοὺς ἐθνικούς καὶ εἰδωλολάτρας, ὁ δὲ Κωνσταντῖνος τοὺς χριστιανούς. Ὁ νικήσας Κωνσταντῖνος φυσικῶς ὑπεστήριξε τὸ χριστιανικὸν στοιχεῖον καί, ἐκ μεγαλοφυΐας, κατενόησε τὴν ὁσιμότητα κατὰ τὸν σταυρὸν τοῦ ἐθνισμοῦ καὶ τὴν ζωικότητα τῆς νέας θρησκείας. Οὕτω δὲ μετέθηκε τὴν ἔδραν τῆς αυτοκρατορίας, γινόμενος μονοκράτωρ μετὰ τὴν ἤτταν τοῦ Λικινίου, ἐν τῇ Ἀνατολῇ, εἰς τὸ ἀρχαῖον Βυζάντιον. Δι' αὐτοῦ ὑπεστηρίχθη ἡ χριστιανικὴ θρησκεία, ἥτις δὲν ἐπολεμεῖτο καὶ δὲν κατεδιώκετο. Ἄλλὰ δὲν κατεδίωξε τοὺς ἐθνικούς· μόνον ἐζητεῖ νὰ ἐνώσῃ πάντας, πρὸς τὸ συμφέρον καὶ τοῦ κράτους, εἰς τὴν αὐτὴν θρησκείαν, οὐχὶ διὰ τῆς βίας, ἀλλὰ διὰ τῆς διδασκαλίας. «Εἰρηνεύειν σου, λέγει ἐν τῷ πρὸς τὰς ἀνατολικὰς ἐπαρχίας προογράμματι, τὸν λαὸν καὶ ἀστασίαστον μένειν ἐπιθυμῶ ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ τῆς οἰκουμένης καὶ τοῦ πάντων ἀνθρώπων χρησίμου. Ὁμοίαν τοῖς πιστεύουσιν οἱ πλανώμενοι χαίροντες λαμβανέτωσαν εἰρήνης τε καὶ ἡσυχίας ἀπόλαυσιν· αὕτη γὰρ ἡ τῆς κοινωνίας ἐπανόρθωσις καὶ πρὸς τὴν εὐθείαν ἀγαγεῖν ὁδὸν ἰσχύει. Μηδεὶς τὸν ἕτερον παρενοχλήτω· ἕκαστος, ὅπερ βούλεται, τοῦτο καὶ πράττετω». (Εὐσεβ. εἰς τὸν Βίον Κωνσταντ. Β' νσ' καὶ στ').

Κατέρριψε ναοὺς τινὰς τῶν εἰδωλολατρῶν καὶ

ἀρχαία ἔθνικα ἔθιμα, ἀλλὰ τοῦτο ἔπραξε διότι ἐκεῖ διεπράττοντο ἀκολασίαι, ὡς ἐν τῷ ναῶ τῆς ἐν Φοινίκῃ Ἀφακίτιδος Ἀρτέμιδος. Ἐπίσης κατέλυσε τὴν μυσαρὰν λατρείαν ἐν Ἡλιουπόλει τῆς Φοινίκης. Ἀλλὰ καὶ πᾶσα πολιτεία δὲν πράττει τοῦτο, ὡς ἔχει καθῆκον, καὶ σήμερον;

Ὁ Ἰσαπόστολος Κωνσταντῖνος ἐδέχθη τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν ἐπίστευσε καὶ ὑπεστήριξε αὐτὴν οὐχὶ διὰ τοῦ ξίφους, ἀλλὰ δι' ἠθικῶν μέσων καὶ νόμων. Ὁ μεγαλοφυῆς Κωνσταντῖνος κατενόησεν ὅτι τὸ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος ἀνήκει εἰς τὴν νέαν θρησκείαν, δι' ἧς αὕτη ἔμελλε νὰ προοδεύσῃ. Ἡ εἰδωλολατρικὴ θρησκεία κατέρρεεν. Ἡ χριστιανικὴ θρησκεία εἶνε ἡ ἀληθὴς καὶ αἰωνία καὶ πάντοτε νέα καὶ ζωογόνος. «Ἡ τῶν χριστιανῶν θρησκεία μόνη ποτὲ κρατήσῃ» (κατὰ Κέλσ. Η', 68) εἶπεν ὁ Ὁριγένης.

† Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως
ΠΟΥΛΚΑΡΠΟΣ

Ἡ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΑΠ. ΠΑΥΛΟΥ

Εἰς τὸ ὑπ' ἀρ. 49 φύλλον τῆς «Ἐκκλησίας» π. ἔ. ἐγράφη ἄρθρον ὑπὸ τὰ ἀρχικὰ ψηφία Γ. Π. μὲ τίτλον «ἐν ψυχολογικὸν πρόβλημα». Εἰς αὐτὸ τονίζεται μὲ ἐπιστημονικὴν ἐμβριθεῖαν ὅτι ἡ αἰτία τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ Παύλου εἶνε ὑπερφυσική. Ἐπειδὴ τὸ θέμα εἶνε ἐκ τῶν ἀποτελούντων τὰς βάσεις τοῦ Χριστιανισμοῦ διότι συνδέεται ἀρρήκτως μὲ τὴν δυνατότητα τῆς ὑπάρξεως γεγονότων, τὰ ὁποῖα δὲν ἐξηγῶνται μὲ τοὺς φυσικοὺς νόμους τῆς ἱστορίας, καὶ ἐπειδὴ τὴν τελευταίαν παρομοίαν συζήτησιν ἐγένεον εἰς ἓνα κύκλον Γάλλων ἐπιστημόνων, θεωρῶ καλὸν νὰ ἐκθέσω τὰς σκέψεις των διὰ τοὺς Ἕλληνας ἀναγνώστας.

Ὁ Παῦλος εἶνε μία φυσιογνωμία πολυσιδῆς· ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶπεν ὁ ἱ. Χρυσόστομος ὑπὸ ἄλλην ἔνοιαν ὅτι ὁ κόσμος δὲν θὰ ἴδῃ ἄλλον Παῦλον, ἐφαρμόζεται καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν. Τὸν χαρακτηρίζουν τοιαῦται ἀντιθέσεις, ὥστε ὁ ἱστορικὸς ἀδυνατεῖ νὰ ἐξηγήσῃ τὴν πολυπλοκὸν ψυχοσύνθεσίν του· ἀρμονία καὶ ἐσωτερικὴ πάλῃ, γαλήνη καὶ τρικυμώδη αἰσθήματα, ὑψηλὴ ἐγωΐσμος καὶ ταπεινότης ὑπέροχος εἶνε τὰ γνωρίσματα τῆς ζωῆς του. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ οἱ καλλιτέχναι διὰ μέσου τῶν αἰώνων εὖρον δυσυπέβλητα προσκόμματα ὅπως συλλάβουν τὸ σύνολον τοῦ προτύπου. Οὕτω, ἐν νόμισμα ἐκ μετάλλου τοῦ Β' αἰῶνος τὸν παρουσιάζει ὡς ἓνα δεινὸν πολεμιστὴν ἢ μορφή του ἔχει ἀρρενωπὰ χαρακτηριστικὰ μαρτυροῦντα δραστηριότητα, δὲν ἔχει ὅμως τὴν ἐλαχίστην μυστικοπάθειαν. Τοῦναντίον εἰς τὸν ἀρχαῖον καθεδρικὸν ναὸν τῶν Reims ὁ γλύπτης τὸν ἀπεικονίζει μὲ ὕψος μυστηριώδες καὶ ὑπεράνθρωπον μαρτυροῦν ψυχικὴν ἔξαρσιν. Ἡ αὐτὴ εἰκὼν ἀναπαρίσταται καὶ εἰς μίαν ἐκκλησίαν τοῦ Bourges

κατὰ τὸν XIII αἰῶνα, ὅπου ὁ Ἀπ. Παῦλος εἶνε θαυβωμένος ἀπὸ τὸ περικυκλοῦν αὐτὸν μυστήριον.

Ἡ ἐναλλαγὴ δὲ αὐτῆ τῶν ἀντιθέσεων παρατηρεῖται καὶ εἰς τὴν ἀγιογραφικὴν μεσαιωνικὴν τέχνην τῆς Ἀνατολῆς.

Ἐνας καλλιτέχνης τοῦ XV αἰῶνος, ὁ Φλαμμανδὸς Hugo van der Goës, ἠθέλησε νὰ συνδυάσῃ τὴν ποικιλίαν τῶν ἐκφράσεων ἐπὶ ἑνὸς ξυλίνου ἀγάλματος κατὰ τὸ 1468. Ἡ ἐκφρασίς του εἶνε διαφορτικὴ ἀναλόγως τῆς στάσεως τοῦ θεατοῦ, διότι τὸ μὲν ἀριστερὸν μέρος τοῦ προσώπου φανερῶνει ἓνα ἄνθρωπον σκληρόν, τὸ δὲ δεξιὸν τὸν παριστάνει εὐσπλαγχνικόν, εἰς τὴν σύσπασιν δὲ τῶν χειλέων ἐναρμονίζονται αἱ δύο ἐκφράσεις. Ἐὰν ἀκολουθήσωμεν τὴν ἱστορίαν τῆς τέχνης ἀπὸ τὴν Ἀναγέννησιν καὶ ἐξῆς θὰ ἴδωμεν ὅτι ἡ πλειοψηφία τῶν καλλιτεχνῶν τὸν παρουσιάζουν σύμφωνον καὶ μὲ αὐστηρὸν ἐξωτερικόν· π.χ. ὁ Raphaël, ὁ Rembrand καὶ αὐτὸς ὁ Gréco ἐφαντάσθησαν ἓνα Παῦλον φανατισμένον. Ἐπίσης δὲ καὶ οἱ νεώτεροι, ἂν ἐξαιρέσῃ κανεὶς τὸν Maurice Denis, δὲν τὸν παρουσιάζουν ὡς μυστικιστὴν.

Καὶ τώρα, ὁ δυσεξήγητος αὐτὸς χαρακτὴρ πρέπει νὰ ἐξακριβωθῇ, πῶς ἐπέστρεψεν εἰς Χριστόν. Εἶνε ἀναμφισβήτητον ὅτι μὲ λύσαν εἶχετο τῶν πατρικῶν του παραδόσεων. Μαθητὴς τοῦ Γαμαλιήλ ἔχει τὴν ὁμοιότητα μὲ τὸν διδάσκαλόν του, ὅσην εἰς Ἰακωβῖνος τοῦ 1793 εἰς τὴν Γαλλίαν, κατὰ τὸ φοβερὸν ἔτος τῆς τρομοκρατίας, μὲ τὸν Necker ἢ τὸν Montesquieu. Ἐνῶ ὁ διδάσκαλος εἶνε φιλελεύθερος εἰς τὰς ἀντιλήψεις του καὶ διατυπώνει εἰς τὸ φανατισμένον συνέδριον τῶν Φαρσαίων τὴν μεγάλην ἀλήθειαν ὅτι ἂν τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ εἶνε ἀνθρώπινον θὰ καταπέσῃ (Πράξ. 5,35—39), τοῦναντίον ὁ Παῦλος θαυμάζει μὲν τὴν σοφίαν καὶ τὸ κύρος τοῦ Γαμαλιήλ, θεωρεῖ ὅμως ἐπικίνδυνον διὰ τὸν Ἰουδαϊσμόν τὴν ἐλευθεροφροσύνην του. Καὶ ὅμως αὐτὸς ὁ φανατικὸς μεταβάλλει καθ' ὁλοκληρίαν τὰς ἰδέας του. Τὴν αὐθεντικότητα τοῦ πράγματος δὲν ἠμποροῦν οἱ ἱστορικοὶ νὰ τὴν ἀρνηθῶν. Μόνον διάφορον ἐξηγήσιν δίδουν οἱ χριστιανοὶ ἐρμηνεύται καὶ οἱ ἐλευθερόφρονες χριτικοί. Οἱ τελευταῖοι οὗτοι, ἀφοῦ ἀρνοῦνται τὴν θεότητα καὶ τὴν ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ, κατ' ἀνάγκην παραδέχονται ὅτι ὁ Παῦλος ἦτο θῦμα αὐταπάτης. Ἀλλ' ἂς ἴδωμεν ἂν τὰ ἐπιχειρήματά των ἀντέχουν εἰς τὴν λογικὴν. Καὶ πρῶτος ὁ Baur ἐπέρας τὴν ζωὴν του ἀρνούμενος τὰ θαύματα, καὶ ὅμως κατὰ τὸν ἐπιτάφιον λόγον τοῦ Landerer ἀπαγγελέντα τῷ 1860 ὁ Baur εἰς τὸ τέλος ἀνεγνώρισεν ὅτι ἡ ἐπιστροφὴ τοῦ Παύλου δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐξηγηθῇ μὲ ἀνάλυσιν ἱστορικὴν, λογικὴν ἢ ψυχολογικὴν (Prat. τόμ. I. σελ. 47).

Ὁ Holsten παραδέχεται ὅτι ἡ ἔμμονος ἰδέα ὠδήγησε τὸν Παῦλον εἰς τὴν αὐταπάτην. Αὐτὸ ὅμως εἶνε ἀπαράδεκτον ὑπὸ τῆς λογικῆς διότι ὁ ἄνθρωπος ἐξωτερικεῖ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἡ φαντασία του θεωρεῖ ὡς ἀλήθειαν πραγματικὴν. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Παῦλος ἐφαντάζετο τὸν Χριστόν ὡς ψευδῆ προφήτην, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ τὸν ἐξωτερικεῖσῃ ὑπὸ τὰς συνθήκας τὰς ὁποίας ἀναγινώσκωμεν εἰς τὰς Πράξεις.

Ὁ Pflleiderer δίδει μ' ἄν ἀπλοϊκὴν ἐξήγησιν λέγων ὅτι ἐν τῷ Παύλῳ ἐμάχοντο δύο αἰσθήματα, τὸ ἐν κατὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸ ἄλλο ὑπὲρ αὐτοῦ. Εἰς μίαν δὲ δεδομένην περίστασιν ἐπεκράτησε τὸ δεύτερον. Τὸ τοιοῦτο ὅμως εἶναι ἱστορικῶς ἀνακριβὲς διότι, ὡς λέγει ὁ ἴδιος ὁ Παῦλος εἰς τοὺς Γαλάτας, πρὸ τῆς ἐπιστροφῆς του μία ἰδέα τὸν ἐνέπνεε: πῶς νὰ ἐξοριώσῃ τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ Γαλιλαίου, καὶ ὅτι ἦτο, εἴπερ ποτέ, προσκεκολλημένος εἰς τὴν παράδοσιν τῶν Φαρισαίων.

Ὁ Renan ἀναγνωρίζων ὅτι τὸ γεγονός τῆς ἐπιστροφῆς δὲν ἐξηγείται μὲ τὴν ἀπλὴν αὐταπάτην, εἰσάγει ἐν αἴτιον ἐξωτερικόν· ὑποθέτει ὅτι ὁ Παῦλος ἔπασχεν ἀπὸ ὀφθαλμίας καὶ ὅτι αἱ καυστικαὶ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου ἐκλόνησαν τὸν ἀσθενικὸν ὀργανισμόν του· δὲν εἶνε δὲ ἀπίθανον ὅτι μετὰ τὴν ὑπερβολικὴν θερμοτήτα ἐξεργάγη καὶ τρουερὰ θύελλα· ὅλα δὲ τὰ ἐξωτερικὰ αὐτὰ φαινόμενα συνετάραξαν τὸν Παῦλον ὁ ὁποῖος εἶχεν ἤδη ἀμφιβολίας περὶ τῆς τελειότητος τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου, καὶ ἐφαντάσθη ὡς πραγματικὴν τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Χριστοῦ (Ἀπόστολοι σελ. 179). Αὐτὰ διηγείται ὁ Renan. Ἀναμφιβόλως ἡ φαντασία του εἶνε γόνιμος εἰς ἐφευρέσεις. Ἄλλ' ὅταν πρόκειται ν' ἀποδείξῃ κανεὶς μίαν ἐπιστημονικὴν ἀλήθειαν, πρέπει νὰ στηρίζεται ἐπὶ γεγονότων τὰ ὅποια ἢ ἱστορία δὲν διαψεύδει.

Κατὰ τοῦτο μόνον ὀφελεῖ τοὺς πιστεύοντας ἡ ἐπιχειρηματολογία τοῦ Renan, ὅτι ἀναγνωρίζει ὡς ἀναγκαίαν προϋπόθεσιν τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ Παύλου τὴν ὑπαρξίν ἐξωτερικῆς αἰτίας καὶ ὅτι αἱ ὑποθέσεις τῶν ἄλλων ὀρθολογιστῶν εἶνε ἀσύστατοι.

Τὸ τελευταῖον ἐπιχείρημα ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι θεωροῦν ἀνεπαρκῆ ὅσα ἐλέχθησαν ὑπὸ τῶν ὁμοφρονούντων, εἶνε ὅτι ἡ σκοτοδίνη τοῦ Παύλου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς Δαμασκοῦ προῆλθεν ἀπὸ μίαν νευρικὴν κρίσιν. Ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῆς τῆς νεωτέρας ὀρθολογιστικῆς Σχολῆς εὐρίσκεται ὁ Γάλλος Loisy. Οὗτος δ' ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ Παῦλος παθολογικῶς δὲν εὐρίσκετο εἰς καλὴν κατάστασιν· ἦτο ἡμιπαράφρων. Καὶ ὅμως ἡ φιλοσοφικὴ μόρφωσις τοῦ Παύλου, ἡ διαύγεια τοῦ πνεύματός του, ἡ ἀκλόνητος πεποιθήσις του εἰς τὴν ἀλήθειαν τὴν ὁποῖαν ἐκήρυττε, χάριν τῆς ὁποίας περιεφρόνει καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον, ὅλα αὐτὰ μαρτυροῦν ἓνα πνεῦμα πολὺ ἰσορροπημένον.

Ὡστε καὶ τὸ τελευταῖον αὐτὸ ἐπιχείρημα καταπίπτει εὐκόλως, διότι οὐδεὶς λογικὸς ἄνθρωπος ἤμπορεῖ νὰ παραδεχθῇ ὅτι ὁ Παῦλος, ἂν ἦτο ἀσθενὴς πνευματικῶς, θὰ ἄφηνε τοιαῦτα πνευματικὰ προϊόντα καὶ θὰ μετέβαλλεν ὀλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα.

Διὰ τοῦτο ἡ μόνη λογικὴ λύσις τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ Παύλου εἶνε νὰ παραδεχθῶμεν τὴν ὑπερφυσικὴν αἰτίαν. Ἀπὸ αὐτὴν πηγάζει ὅλος ὁ ἐνθουσιασμός του. Ἡ κεντρικὴ ἰδέα τῆς διδασκαλίας του εἶνε ἡ ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ, τὸν ὁποῖον εἶδεν ὀφθαλμοφανῶς εἰς τὸν δρόμον τῆς Δαμασκοῦ.

Παρίσιος Β. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Διπλωματοῦχος τῆς Σχ. τῶν Πολ. Ἐπιστημῶν

Ἡ ἈΡΑΣΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΟΣ ΙΕΡΕΩΣ ΕΝ Τῷ ΕΞΩΤΕΡΙΚῷ *

Αἱ ὥραιότεραι καὶ ἐπιμελέστερον ἐπιτελούμεναι ἱερουργίαι, τὰ εὐφραδέστερα καὶ καλλιπέστερα κηρύγματα καὶ ἡ ἁρμονικωτέρα καὶ μελωδικωτέρα μουσική, ἀδυνατοῦν νὰ ἀναπληρώσουν τὴν ἔλλειψιν τῆς ἀμέσου μετὰ τῶν χριστιανῶν ἡμῶν ἐπαφῆς. Ἐπισκεπτόμενοι τοὺς χριστιανούς ἡμῶν μεταφέρομεν ἀσυναίσθητως τὴν ἀτμόσφαιραν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τοὺς οἴκους ἢ τὰ καταστήματα αὐτῶν, γινόμεθα πολλὰκις πρῶξενοι μεταβολῶν ἐν τῇ οἰκογενειακῇ καὶ ἀτομικῇ αὐτῶν ζωῇ, τὰς ὁποίας δὲν ἠδυνάμεθα νὰ ὑποπτεύσωμεν καὶ νὰ διδάσωμεν πρὶν ἢ ὑπερβῶμεν τὸν οὐδὸν τοῦ τόπου τῆς ἐγκαταβιώσεως ἢ ἐργασίας αὐτῶν, καὶ γνωρίζομεν, τέλος, αὐτοὺς ὁποῖοι εἶναι ἐν τῇ πραγματικότητι μὲ τὰ ἐλαττώματα καὶ προτερήματα, τὰς ἀγαθὰς ἕξεις ἢ τὰς σκολιάς συνηθείας αὐτῶν. Καὶ ὅλη αὐτὴ ἡ ἐμπειρία τὴν ὁποῖαν θέλομεν ἀποκτήσει εὐδην ὅτι παρέχει εἰς ἡμᾶς τὸν προσανατολισμὸν καὶ τὰς κατευθύνσεις, τὰς ὁποίας θὰ ἀκολουθήσωμεν ἐν τῇ ἀπ' ἄμβωνος διδασκαλίᾳ τοῦ ποιμνίου μας. Καὶ ὄντως πῶς δυνάμεθα καρποφόρος νὰ διδάξωμεν, ἂν μὴ γνωρίζωμεν τὰς ψυχὰς τῶν χριστιανῶν μας, πῶς δὲ θὰ γνωρίσωμεν τὰς ψυχὰς τῶν χριστιανῶν μας, ἂν μὴ ἐπισκεπτόμεθα αὐτοὺς ὡς φίλοι καὶ συνομιλῶμεν μετ' αὐτῶν ἐφ' ὅλων τῶν ἐκδηλώσεων τῆς καθημερινῆς ζωῆς αὐτῶν; Εἰς ταῦτα ἄς προστεθῇ καὶ τοῦτο, ὅτι δηλονότι τὸ καθῆκον τοῦ ποιμένου δὲν εἶναι νὰ ἀναμένῃ, ἵνα τὰ πρόβατα πλησιάζωσιν αὐτόν, ἀλλὰ νὰ σπεύσῃ πρὸς αὐτὰ, νὰ τὰ ζητήσῃ καὶ νὰ τὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν μάκρην κατὰ τὸ ἄγιον καὶ πάσης συγκρίσεως ὑπέριον ὑπόδειγμα τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ τοῦ ἐλθόντος εἰς τὸν κόσμον, ἵνα τοὺς πάντας ἐλύσῃ πρὸς Αὐτόν καὶ μὴ θέλοντος οὐδ' εἰς τῶν μικρῶν τούτων νὰ ἀπολεσθῇ καὶ καταστῇ ἀμέτοχος τῆς σωτηρίας.

Ἄλλ' ἡ ἐπίσκεψις τῶν χριστιανῶν δι' ἡμᾶς τοὺς ἐν Εὐρώπῃ διακονοῦντας ἱερεῖς νομίζω ὅτι εἶναι ἐπιβλημένη καὶ διὰ τὸν ἐξῆς λίαν σημαντικὸν λόγον. Ὑπάρχουσιν, ὡς γνωστόν, Ἕλληνες συνεζευγμένοι μετὰ γυναικῶν καὶ ἑλληνίδες μετ' ἀνδρῶν ἑτεροδόξων. Μεταξὺ τῶν οἰκογενειῶν τῶν προσερχομένων ἐκ τοιούτων μικτῶν νόμων ὑπάρχουσιν οὐκ ὀλίγαι περιπτώσεις καθ' ἃς ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ συζῶσιν ἄνευ γάμου ἐκκλησιαστικοῦ ἀρκούμενοι εἰς τὸν πολιτικὸν τοιοῦτον. Σχεδὸν κατὰ κανόνα εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας τὰ ἐκ τῆς τοιαύτης παρανόμου συμβιώσεως προσερχόμενα τέκνα δὲν ἔχουσι τύχην τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος, τοῦ πρώτου δηλονότι καὶ μοναδικοῦ ἐγγεγύου πρὸς σωτηρίαν, ἢ εἰσι βεβαπτισμένα κατὰ τὸ δόγμα τοῦ ἑτεροδόξου τῶν συζύγων. Οὐδόλως δὲ παράδοξον ὅτι οἱ ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις ζῶντες Ἕλληνες καὶ ἑλληνίδες χριστιανοὶ Ὁρθόδοξοι ἐκ γενετῆς ἀποξενοῦνται τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, θεωροῦσιν ὅλως περιττὴν τὴν φοίτησιν εἰς τὸν ὀρθόδοξον ναὸν καὶ σὺν τῷ χρόνῳ τὸ θρησκευτικὸν αὐτῶν συναίσθημα ἀπόλλυσι πᾶσαν εὐαισθησίαν, ἀμ-

* Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου φύλλου.

βλύνεται και νεκροῦται. Οὐδείς κατ' ἐμὲ κριτὴν, ὑπάρχει ὁ ἀμφισβητῶν ὅτι οἰκογένεια τοιαῦτα ἐκ μικτῶν γάμων προερχόμενοι εἶναι ἔδαφος πετρῶδες μὲν καὶ ἀκανθῶν πλήρες, πλὴν ἐπιτακτικῶς δεόμενον τῆς ἐργασίας τοῦ Ἑλληνος ἱερέως. Ἐγνώρισα Ἑλληνα ἱερέα ὑπηρετοῦντα ἐν τινι τῶν Ἑλληνικῶν παροικιῶν τῆς Ἐυρώπης, ὅστις μοὶ ἀφηγεῖτο, ὅτι κατὰ τὰ πρῶτα μόνον δύο ἔτη τῆς ὑπηρεσίας του κατώρθωσαν ἐπισκεπτόμενος τακτικῶς τοιαύτας διὰ μικτῶν γάμων συμπληθεῖσας οἰκογενείας νὰ βαπτίσῃ 15 περίπου παιδιά ἄρρενα καὶ θήλεια ἡλικίας 5 — 13 ἐτῶν, τὰ ὁποῖα μέχρι τότε παρέμειναν ἀβάπτιστα. Ἰδιαιτέραν δὲ μοὶ ἐνεποίησεν ἐντύπωσιν τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα, ὅπερ μοὶ ἀναφέρει ὁ φίλος ἱερεὺς. Ἡμέραν τινά, εἶπε, με ἐπισκέφθη Ἑλληνίς, ἦν διὰ πρώτην φορὰν ἐγνώριζον. Εἶχε συνδεθῆ διὰ πολιτικοῦ γάμου μετ' ἑτεροδόξου καὶ εἶχεν ἀποκτήσει θυγατέρα ἥτις διήνυεν ἀβάπτιστος τὸ 7ον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῆς. Ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἔζει ἐν τῇ πόλει, ἐν ἣ ἔφημ- κρευεν ὁ ἐν λόγῳ ἱερεὺς, ἀλλ' οὐδέποτε εἶχεν ἐκκλησιασθῆ εἰς τὸν ὀρθόδοξον ναόν. Εἶχε κυριολε- κτικῶς λησμονήσει τὴν ἑλληνικὴν καταγωγὴν της καὶ τὴν Ὀρθόδοξον θρησκείαν ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐγεννήθη, ἐβαπτίσθη, ἀνατράφη. Ὡς ὀρμωμένη ὁμως ἐκ τῶν ὑποδοῦλων τοῦ Ἑλληνισμοῦ μερῶν ἐδέησε νὰ ἐφο- διασθῆ διὰ πιστοποιητικοῦ πρὸς εἰσπραξίν ἀποζη- μιώσεως. Πρὸς τοῦτο ἐπισκέφθη τὸν ἱερέα, ὅστις κατὰ τὴν συνομιλίαν ἀνεκάλυψεν ὅτι ἡ ῥηθείσα κυ- ρία συνέζη μετ' ἀνδρὸς ἑτεροδόξου, δὲν εἶχε συνάψῃ γάμον ἐκκλησιαστικὸν καὶ εἶχε θυγατέρα ἐπταετίδα ἀβάπτιστον. Ἐννοεῖται ὅτι ὁ ἱερεὺς ἐξέφρασε τὴν ἀπορίαν του δι' ὅσα ἤκουσε καὶ τὴν πρόθεσίν του ὅπως ἐπισκεφθῆ τὸν οἶκον τῆς Ἑλληνίδος. Μετὰ τὴν δευτέραν ἐπισκεψίν του ἡ θυγάτηρ ἐβαπτίζετο καὶ μετὰ τινὰς μῆνας ἡ Ἑλληνίς παρεκάλει τὸν ἱερέα νὰ τελέσῃ ἐπ' αὐτῆς καὶ τοῦ συζύγου της, ὅστις, καί- το ἑτεροδόξος, λόγῳ τῆς ἀφοσιώσεως πρὸς τὴν σύ- ζυγον αὐτοῦ ἦτο τὰ μάλιστα ἀνεκτικὸς ὅσον ἀφορᾷ τὰς θρησκευτικὰς πεποιθήσεις τῆς συζύγου του, τὸ Ὀρθόδοξον μυστήριον τοῦ γάμου. Ἡδὴ, προσέθεσεν ὁ ἱερεὺς, ἡ ἄλλοτε λησμονημένη καὶ ζῶσα μακρὰν τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ Ὀρθοδόξου κέντρου, τοῦ ναοῦ, κινδυνεύουσα δὲ νὰ ἀπολέσῃ καὶ γλῶσσαν καὶ θρη- σκεῖαν Ἑλληνίς τακτικῶς ἐκκλησιάζεται, συνῆψε σχέ- σεις μετ' ἄλλων Ἑλληνίδων, τὰς ὁποίας ἐγνώρισεν ἐν τῷ ναῷ, καὶ κατέστη τέκνον πιστὸν τῆς Ὀρθοδό- ξου Ἐκκλησίας.

Λόγῳ τῶν πολλαπλῶν καθηκόντων δι' ὧν ἐπι- φορτίζομεθα ἱερατεύοντες ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ καὶ τῶν ἄλλων ἐν γένει ἀσχολιῶν μας, ἀτομικῶν καὶ ἐνορια- κῶν, δὲν εἶναι δυνατόν ἢ καὶ πολὺ δύσκολον ἀπο- βαίνει νὰ διατηρῶμεν ἐν τῇ μνήμῃ ἡμῶν τὰ ὅσα ἀν- τηλλάξαμεν κατὰ τὰς ἐπισκέψεις μας εἰς τοὺς οἴκους τῶν χριστιανῶν. Διὰ τοῦτο εἰς ἐμὲ τουλάχιστον με- γάλῃς ὠφελείας πρόξενον ἐγένετο σημειωματάριον ἐν τῷ ὁποίῳ καταχωρῶ τὸσον τὰς ἀποκομιθεῖσας ἐντυ- πώσεις ἐκ τῶν συνομιλιῶν μου ὅσον καὶ τὰ ὀνόματα τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας, τὴν ὁποίαν ἐπισκέπτομαι ἵνα διατηρῶ ταῦτα ἐν τῇ μνήμῃ κατὰ τὰς μελλούσας

ἐπισκέψεις μου. Τὸ τελευταῖον τοῦτο, νὰ ἐνθυμῶμαι δ.λ.ν. τὰ ὀνόματα τῶν προσώπων τὰ ὁποῖα ἐπισκέ- πτομαι, εὖρον ὅτι εἶναι τὰ μάλιστα συντελεστικὸν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ, ὃν ἀφορᾷ ἡ ἐπίσκεψίς μου. Τοῦναντίον δὲ διέκρινα ἐλαφρὰν ἀπογοήτευσιν καὶ ἐφεκτικότητά εἰς τὰ πρόσωπα ἐκείνων τοὺς ὁποί- ουσ ἐπισκεφθεῖς διὰ δευτέραν ἢ τρίτην φορὰν εἶχον λησμονήσει τὰ ὀνόματα. Ἐν τέλει θὰ παραθέσω χω- ρίον εἰλημμένον ἐξ ἀγγλικῶ συγγραμματος, ἐν τῷ ὁποίῳ πρὸς τὰς ἄλλαις ὀδηγίαις παρέχονται τοιαῦ- ται εἰς τοὺς Ἄγγλους ἱερεῖς καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὴν κατ' οἶκον ἐπίσκεψιν τῶν πιστῶν. «Ἐν Ἀγγλίᾳ ἔχο- μεν τὴν πεποιθήσιν, λέγει ὁ συγγραφεὺς, ὅτι ὁ ἱε- ρεὺς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι ἀληθῆς ποιμὴν ἂν μὴ ἐπισκέπτηται τακτικῶς τοὺς χριστιανούς του. Κα- θήκον τοῦ ἱερέως εἶναι ὄχι μόνον νὰ εὐρίσκηται ἐν τῷ ναῷ, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπισκέπτηται τοὺς χριστιανούς. Οἱ ἱερεῖς μας ἐπισκέπτονται τοὺς οἴκους τῶν χριστι- ανῶν καὶ σχεδὸν ἄνευ ἐξαιρέσεως πᾶσα θύρα εἶναι ἀνοικτὴ εἰς αὐτούς. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἀδιάφοροι δέχον- ται τὸν ἱερέα μετὰ προθυμίας καὶ χαρᾶς. Ἀνθρω- ποι μὴ ἔχοντες τὴν συνήθειαν νὰ φοιτῶσιν εἰς τὸν ναόν, ἐκφράζουσι παράπονον, ἂν ὁ ἱερεὺς δὲν ἐπισκε- φθῆ αὐτούς... Οἱ ἱερεῖς ἡμῶν, ἀκολουθοῦντες τὸ πα- ράδειγμα τοῦ Ἀπ. Παύλου διδάσκοντες «δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους», τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ καθίστανται ἱκα- νοὶ νὰ κερδίσωσι πολλοὺς περιπεσόντας εἰς ἀδιαφο- ρίαν καὶ ἁμαρτίαν καὶ εἰς τινὰς ἐνορίας νὰ μεταβά- λωσι τὴν ξηρὰν καὶ ἀνυδρῶν ἔρημον εἰς κῆπον τοῦ Κυρίου».

(Ἀκολουθεῖ)

Λονδῖνον

† ὁ Μ. Ἀρχιμ. ΜΙΧ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΑΝΑ ΤΟΝ ΤΥΠΟΝ

Ο Καθηγητὴς τῆς Θεολ. Σχολῆς κ. Ἀμ. Ἀλιβ- ἰζατος ἐν διεξοδικῇ αὐτοῦ μελέτῃ ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὸ νέον πρόγραμμα τῶν θρησκευτικῶν ἐν τοῖς σχολείοις τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως» δημοσιεύθεισῃ ἐν τῷ «Δελτίῳ Ὀμοσπονδίας λειτουργῶν Μέσης Ἐκπαιδεύσεως» διαπι- στῶν πλημμελῆ τὴν μέχρι τοῦδε διδασκαλίαν τῶν θρη- σκευτικῶν μαθημάτων ἐν τῇ Μέσῃ Ἐκπαιδεύσει καὶ ἀνα- πτύσσαν τὸν σκοπὸν αὐτῆς, φρονεῖ ὅτι «διὰ τὴν διδα- σκαλίαν τοῦ θρησκ. μαθήματος πρέπει νὰ παρασχεθῶσι τὸ ἐλιγώτερον δύο ὥραι καθ' ἑβδομάδα εἰς ἅπασας τὰς τάξεις, ἀποκορυφωμένης ἀπολύτως τῆς μονοῦρου διδασκα- λίας εἰς τὴν τελευταίαν τάξιν, ὡς μέχρι τοῦδε». Ἐξ ἄλλου νομίζει ὅτι «πρέπει νὰ γείνη ἄλλου εἴδους κατανομή τῆς διδασκίας ὕλης» καὶ κηρύσσεται ἐν γένει κατὰ τοῦ διδα- κτικοῦ βιβλίου τοῦ γνωστοῦ μέχρι τοῦδε ἐν χρήσει τύπου. Τὴν κατανομήν ὀρίζει μεταρρυθμιστέαν οὕτω: Α' τάξις Παλ. Διαθήκη, Β' Καινὴ Διαθήκη, Γ' Ἐκκλησ. Ἱστορία, Δ' Λειτουργικὴ, Ε' Κατήχησις καὶ Χριστ. Ἠθικὴ, δικαιο- λογεῖ δὲ ἀναλυτικῶς τὴν τοιαύτην κατάταξιν. Ἐξ αὐτῆς προκύπτει ὅτι τὸ διδασκτικὸν βιβλίον περιορίζει εἰς τὸ ἐλάχιστον, δίδει δ' εἰς αὐτὸ «χαρακτῆρα μᾶλλον συλλο- γῆς πρωτοτύπων κειμένων, ἀπαραιτήτων διὰ τὴν ζωντα- νὴν τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν διδασκαλιῶν, θὰ ἐπεθύμει δὲ μάλιστα τὴν συγγραφὴν βιβλίων διὰ τοὺς

διδάσκοντας μᾶλλον παρά διὰ τοὺς διδασκομένους. «Οἱ τοιαύτην διδασκαλίαν ἀναλαμβάνοντες θεολόγοι θὰ ἀναγκασθῶσι νὰ καταφύγωσιν εἰς ἀνωτέρας μελέτας, τὰς ὁποίας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀποφεύγουσι σήμερον διὰ τὸ ἔτοιμον τοῦ βιβλίου· ἡ μελέτη αὕτη θὰ προκαλέσῃ κίνησιν καὶ ἡ κίνησις θὰ μεταδοθῆ πρὸς ἄλλους, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ συμβαίνει, καὶ εἰς τὴν μαθητιῶσαν νεολαίαν. Οὕτω δὲ τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν καὶ ἀπ' αὐτῆς ἀκόμη τῆς ἀπόψεως θὰ καταδειχθῆ οὐχὶ ἀπλοῦν μάθημα γνώσεως, ἀλλὰ μάθημα ζωῆς, καὶ ζωῆς ἀνωτέρας, διότι θὰ προκαλῆ τὴν ἐκάστοτε ἐπικουρίαν τῆς ἐν τῷ σχολεῖν ἀποκτηθείσης ἀνωτέρας ἠθικῆς καὶ θρησκευτικῆς ἀντιλήψεως πρὸς ρύθμισιν τῆς θέσεως ἐνὸς ἐκάστου ἐν τῷ ἀγῶνι τῆς ζωῆς ἀπὸ τῆς ἐπομένης τῆς ἀπὸ τοῦ σχολείου ἀποφοιτήσεως».

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ὁ ὕλικός παράγων.

Οἱ ἐκκλησιαστικοὶ καὶ καθ' ὅλου θρησκευτικοὶ ἐν Ἀγγλίᾳ κύκλοι βαρύτερα φέρουσι τὴν ἐπανάληψιν τῶν μεταξὺ τῆς Μεγ. Βρεττανίας καὶ τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας σχέσεων, τὴν ἀποφασισθεῖσαν ὑπὸ τῆς ἀπό τινος ἐν τοῖς πολιτικοῖς πράγμασι εὐρισκομένης ἐργατικῆς κυβερνήσεως. Τῆς δυσαρκεσίας ταύτης φορεὺς εἶνε καὶ μέρος τοῦ ἀγγλικοῦ τύπου, τὸ δὲ «Morning Post» εἰσηγήθη καὶ ἐθνικὴν διαμαρτυρίαν κατὰ τῆς ἐπαναλήψεως ταύτης ἐπὶ τῷ λόγῳ τῶν κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ ὑπὸ τῶν μπολσεβίκων κηρυχθέντος καὶ ὁσημέραι ἐπιδεινουμενοῦ διωγμοῦ. Χριστιανικὴ χώρα, ὅποια ἡ Ἀγγλία, δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ἀνεχθῆ τοιοῦτον ἀπροκάλυπτον διωγμὸν κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ θὰ ἔπρεπε νὰ πρωτοστατήσῃ εἰς τὴν διοργάνωσιν ἐπισημοῦ παγκοσμίου διαμαρτυρίας. Ἡ διαβεβαίωσις τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν κ. Henderson ὅτι τὰ Σοβὲτ διὰ τῆς ἐν Λονδίῳ πρεσβείας τῶν δὲν θὰ διεξάγῃσι προπαγάνδαν κομμουνιστικὴν ἐν Ἀγγλίᾳ θεωρεῖται ἀφελὴς καθ' ὃν χρόνον αὐτὸς ὁ ἐπίσημος σοβιετικὸς τύπος ἐπαναλαμβάνει δια πολλοστὴν φορὰν τὸ «ἔωλον ψεῦδος» ὅτι ἡ σοβιετικὴ κυβέρνησις δὲν εἶνε ὑπεύθυνος διὰ τὰς ἐνεργείας τῆς Γ' Διεθνούς. Τὸ γεγονός ὅτι πολλὰ τῶν μελῶν τῆς ἀγγλικῆς ἐργατικῆς κυβερνήσεως εἶνε ὄχι μόνον ἀπλῶς χριστιανοί, ἀλλὰ καὶ ἐνεργοὶ ὑποστηρικταὶ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, ὡς αὐτὸς οὗτος ὁ κ. Henderson, διατελέσας ποτὲ καὶ ἱεροκήρυξ, τὸ γεγονός τοῦτο θὰ ἔπρεπε, κατὰ τοὺς ἐν λόγῳ κύκλους, νὰ ἀποτρέψῃ τὰ μέλη αὐτῆς ἀπὸ τοῦ νὰ θέσωσι τὰς ὑλικὰς—ἐμπορικὰς ἐκ τῆς τοιαύτης ἐπαναλήψεως τῶν σχέσεων ὠφελείας ὑπεράνω τῶν συμφερόντων τῆς Χριστιανικῆς. «Τί θὰ ὠφελήσῃ ἐν ἔθνος ἐὰν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῆ; Κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας τῆς δραστηριότητός των οἱ ὀρθόδοξοι ἀποβλέπουσι εἰς τὴν Μεγά-

λην Βρεττανίαν ὡς πρὸς προστάτιδα. Εἰς τὰς ἤδη κερδηθείσας δάφνας τοῦ ὁ κ. Henderson θὰ προσέθετε καὶ ἄλλας ἐὰν ἡδύνατο νὰ σώσῃ τὰς ψυχὰς τῶν ἀφάνων ὀρθόδοξων ἱερέων τῶν μᾶλλον ἀπομεμακρυσμένων χωρίων», γράφουσι οἱ «Ἐκκλησ. Καιροὶ τοῦ Λονδίνου.

Ἄφοπλισμός.

Ἦρξατο ἤδη μετ' ἐξαιρετικῆς ἐπισημότητος ἐν Λονδίῳ ἡ πολύκροτος συνδιάσκεψις τῶν μεγάλων ναυτικῶν κρατῶν περὶ ναυτικοῦ ἀφοπλισμοῦ. Λόγοι σπουδαῖοι ἐξεφωνήθησαν ὑπὸ τῶν κυβερνούντων τὰς τύχας τῶν κρατῶν τούτων ὑπευθύνων πολιτικῶν ἀνδρῶν καὶ ἐν αὐτοῖς φαίνεται ἄρχων ὁ εἰλικρινῆς πόθος πρὸς πραγματικὸν περιορισμὸν τῶν ναυτικῶν ἐξοπλισμῶν ἵνα οὕτω ἐπιτευχθῆ καὶ ὁ γενικὸς ἀφοπλισμὸς τῶν κρατῶν. Δὲν δυνάμεθα νὰ προγνωρίσωμεν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς κολοσσιαίας πράγματι καὶ ἐργωδεστάτης ταύτης προσπάθειας. Τοῦτο δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ εἰρήνη ἂν δὲν προηγηθῆ μεταβολὴ τῶν καρδιῶν. Μία τοιαύτη μεταβολὴ θὰ ὀδηγήσῃ νὰ εὑρεθῆ ἡ ὁδὸς τῆς ἀμοιβαίας συνεννόησεως περὶ τοῦ τρόπου καὶ τῆς ἐκτάσεως τοῦ ἀφοπλισμοῦ. Ὅπως οὐδέποτε εἶναι φανερόν ὅτι ἡ διατήρησις τῆς πολιτικῆς τῶν ἐξοπλισμῶν ἀσφαλῶς ἐρεθίζει τὰ πάθη καὶ παράγει τὴν πεποίθησιν ὅτι τὰ οὕτω ἐξοπλιζόμενα κράτη ἐλάχιστα ἀποκλίνουν ὑπὲρ τῆς εἰρήνης. Τὰ πυροβόλα ἔχουσι τὴν ιδιότητα νὰ εἶναι πολλάκις αὐτοφλεγῆ. Τὸ παρασκευάζεσθαι πρὸς πόλεμον καθιστᾷ αὐτὸν ὄχι ἀπλῶς δυνατόν, ἀλλὰ βέβαιον. Ἐὰν λοιπὸν τὰ κράτη πραγματικῶς ἐπιθυμῶσι τὴν εἰρήνην. ἄς τὸ δείξωσι καὶ διὰ τῶν ἔργων, μετὰ τοὺς ὠραίους τῶν λόγους.

Ὁ ὕλισμός καὶ ἡ Ἐπιστήμη.

Ἡ τελευταία γενικὴ τῶν ὁπαδῶν τοῦ Haeckel γερμανῶν «μονιστῶν» ἐν Δρέσδη συνέλευσις ἀπεφάσισε νὰ ζητήσῃ παρὰ πάντων τῶν γερμανικῶν Πανεπιστημίων τὴν κατάργησιν τῶν ἐν αὐτοῖς λειτουργουσῶν θεολογικῶν Σχολῶν καὶ τὴν ἀντικατάστασιν αὐτῶν διὰ πανεπιστημιακῶν ἐδρῶν ἐπιστημονικο-ὕλιστικῶς σπουδαζουσῶν πάντα τὰ εἰς τὴν θρησκείαν ἀφορῶντα. Ἦδη κατέστησαν γνωσταὶ αἱ ἀπαντήσεις δύο πανεπιστημίων, τῆς Τυβίγγης καὶ τῆς Ἰένας. Ἀμφότερα ἠνυῆθησαν μετ' ἀξιοσημειώτου κατηγορηματικότητος νὰ συμμερισθῶσι τὴν μονιστικὴν ἐποψιν, κρινομένην ὡς ἥκιστα ἐπιστημονικὴν διὰ τὴν μεγάλην αὐτῆς στενότητα. Ἰδιαίτερος αὐστηρῶς ἐν τῇ κατηγορηματικότητι του ὑπῆρξεν ὁ πρύτανης τοῦ πανεπιστημίου τῆς Τυβίγγης, Dr Hennig, καθηγητῆς τῶν φυσικῶν Ἐπιστημῶν. «Ἡ κατάλυσις—εἶπε—τῶν Θεολογικῶν πανεπιστημιακῶν Σχολῶν θὰ ἀπε-

τέλει μίαν αξιοθρήνητον πτώχυνσιν διὰ τὴν ὑψηλὴν Σχολὴν τὴν ὁποίαν ἔχει τὴν τιμὴν ν' ἀντιπροσωπεύη», ἀλλὰς λέξεσι θὰ συνετέλει εἰς τὸν ὑποβιβασμὸν τῆς περιωπῆς αὐτῆς ταύτης τῆς Σχολῆς τῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν («la disparition des facultés de Théologie serait un appauvrissement déplorable pour la haute école qu'il a l'honneur de représenter»).

Henry Kingsley.

Τῆ 2 Ἰανουαρίου ἡ ἀγγλικὴ λογοτεχνία ἐώρτασε τὴν ἑκατονταετηρίδα ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Henry Kingsley, ἐνὸς τῶν ἐξοχωτέρων ἀγγλων λογοτεχνῶν, γνωστοῦ καὶ ἐξ ἄλλων μὲν ἔργων, ἰδιαίτατα δὲ διὰ τοῦ θαυμασίου ἔργου αὐτοῦ περὶ τῆς φιλοσόφου Ὑπατίας (Hypatia), ἐν ᾧ ἀναδεικνύεται διὰ τὰς ἐξόχους τῶν προσώπων ἠθογραφίας καὶ τὰς ἀριστοτεχνικὰς περιγραφὰς καὶ εἰκόνας, καίτοι ἀπὸ ἐπόψεως ἱστορικῆς ἀκριβείας ὅσον ἀφορᾷ κυρίως εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἀγ. Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας ὁ ὀρθόδοξος ἀναγνώστης ἔχει τὰς ἀντιρρήσεις του.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Κατὰ τὴν ἑβδομάδα ταύτην διεξήχθη ζωηρὰ κίνησις πρὸς ρύθμισιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων. Ἦδη κατὰ τὸ παρελθὸν Σάββατον ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος μεταβὰς εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας ἀντήλλαξε γενικὰς σκέψεις μετὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, ὃν παρεκάλεσεν ὅπως ἐλθῶν εἰς τὴν Ἱ. Σύνοδον συνεδριάξουσιν ἐπικοινωνήσῃ πρὸς αὐτήν. Τοῦτο δὲ καὶ ἐγένετο. Ἀφικθέντων δὲ τῶν μελῶν τῆς ὀρισθείσης ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας μεγάλης Ἐπιτροπῆς ἐκ τῶν μελῶν τῆς Δ. Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῶν Σεβ. Ἀδριανουπόλεως, Θεσσαλονίκης, Κασσανδοείας, Σπάρτης καὶ Ναυπακτίας ἤρξαντο ἀπὸ τῆς Δευτέρας ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου τακτικαὶ συνελεύσεις ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Συνοδικοῦ πρὸ καὶ μετὰ μεσημβρίαν πολλὰς, καὶ ἀνταλλαγὴ γνώμων ἐπὶ δύο κυρίως ζητημάτων, τοῦ οικονομικοῦ καὶ τοῦ σχέσιν πρὸς αὐτὸ ἔχοντος περιορισμοῦ τῶν Ἀρχιερατικῶν ἐδρῶν. Μετὰ τὴν προκαταρκτικὴν μελέτην τῶν ὑπουργικῶν σκέψεων ἡ μεγάλη Ἀρχιερατικὴ Ἐπιτροπὴ ἀνέθηκεν εἰς τὰ μὴ Συνοδικὰ μέλη αὐτῆς ὅπως ἐπικοινωνῶσι τακτικῶς μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ καὶ φέρωσι τὰς λεπτομερεῖας τῶν ζητημάτων ἐνώπιον τῆς μεγάλης Ἐπιτροπῆς, διαβιβάξουσιν δὲ καὶ ταύτης τὰς γνώμας. Τοῦτο δὲ καὶ ἐγένετο, οὕτως ὥστε ἐτέθησαν αἱ γενικαὶ γραμμαὶ τῶν δύο εἰρημένων ζητημάτων. Καὶ περὶ μὲν τοῦ οικονομικοῦ ἀπεφασίσθη κατ' ἀρχὴν ἡ ἀποκέντρωσις τῶν οικονομικῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Γεν. Ἐκκλησ. Ταμείου καὶ ἡ ρευστοποιήσις τῆς ἐκκλησ. περιουσίας δι' αὐτόνομον ὄργανισμον ἐδρευόντος παρὰ τῇ Ἐθν. Τραπεζῇ, προκειμένου δὲ περὶ τῶν Μητροπολιτικῶν ἐδρῶν, κατὰ τὸ ἐκπονηθὲν ὑπὸ τῆς Ἀρχιερατικῆς Ἐ-

πιτροπῆς καὶ ὑποβληθὲν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον σχέδιον, αὐταὶ περιορίζονται εἰς τὸ ἡμῶν περίου τῶν νῦν ὑπαρχουσῶν ἐν τῇ ὅλῃ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος, ἦτοι εἰς 19 τῆς Αὐτοκεφάλου, 20 τῆς βορείου Ἑλλάδος καὶ Ἡπείρου καὶ 4 τῆς Κρήτης. Ταῦτοχρόνως ὑπεβλήθη σχέδιον περὶ ἀναλήψεως τῆς συντηρήσεως τῶν Μητροπολιτικῶν Γραφείων ὑπὸ τοῦ μέλλοντος νὰ ἰδρυσθῇ Ἐκκλησιαστικοῦ Λογιστηρίου παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ καὶ περὶ τῶν Ἱεροκηρύκων.

—Ἡ Δ. Ἱερὰ Σύνοδος συνήλθε τὴν ἑβδομάδα ταύτην εἰς δύο δικαστικὰς συνεδρίας.

—Διὰ διατάγματος τῆ 21 Δεκεμβρίου παρ. ἕ. ἐκδοθέντος καὶ τῇ 28ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς καὶ ἔτους καταχωρισθέντος ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 226 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, ἐχαρίσθη τὸ ὑπόλοιπον τῆς ποινῆς τῆ ἑξαμήνου ἀργίας κ.λ.π. τῆς ἐπιβληθείσης εἰς τὸν Ἱερομ. Γρηγόρ. Ἀλιφαντινῆν, ἀδελφὸν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς «Ὁρθοκαστάς» τῆς Ἱερ. Μητροπόλεως Μαντινείας καὶ Κυνουρίας.

—Διορίσθη προσωρινὸς Σύμβουλος τῆς Ἱ. Μονῆς Ἁγίου Γεωργίου «Μαλσεσίνης» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φθιώτιδος ὁ Ἱερομ. Ἡλίας Οἰκονόμου, ἀντι τοῦ δι' ὑπηρεσιακοῦς λόγους ἀπολυθέντος Καλλιπίου Γούναρη.

—Ὡσαύτως ληξάσης τῆς πενταετοῦς ὑπηρεσίας τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου τῆς Ἱερ. Μονῆς «Βελανιδιάς» τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Μεσσηνίας, διορίσθη τὸ ἦδη ὑπάρχον μετ' Ἡγούμενον τὸν Ἄνθιμον Δάβρον καὶ Συμβούλους τοὺς Ἀγαθάγγελον Κουλουμπὸν καὶ Ἰάκωβον Κόνιαρην.

—Ὁμοίως εἰς ἀναπλήρωσιν τοῦ ἀποβιάσαντος ἀδελφοῦ καὶ Συμβούλου τῆς Ἱερ. Μονῆς Ἁγ. 40 Μαρτύρων τῆς Ἱερ. Μητροπόλεως Μονεμβασίας καὶ Λακεδαιμόνος μοναχοῦ Γερμανοῦ Πουλακίδα, διορίσθη Σύμβουλος τῆς ἄνω Ἱ. Μονῆς ὁ ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτῆς ἀρχαιότερος Χρῦσανθος Ψυχογιὸς μοναχός.

—Ὑπὸ τῶν ὀργάνων τοῦ τμήματος Παγκρατίου συνελήφθη αἰτήσις τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ὁ 27ετής Κ. Κωνσταντινίδης ἡ Ὁρφανίδης ἀπόφοιτος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης, διότι, χωρὶς νὰ ἔχη χειροτονηθῆ, ἔφερε παρανόμως τὸ ἱερατικὸν σχῆμα καὶ ἐξηπάτα τοὺς ἀπλοϊκοὺς κατοίκους τῶν προσφυγικῶν συνοικισμῶν Βύρωνος καὶ Καισαριανῆς. Προσαχθεὶς εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν ἀπεγυμνώθη τοῦ ἱερατικοῦ σχήματος καὶ παρεπέμφθη εἰς τὴν Εἰσαγγελίαν.

—Τῷ παρελθόντι Σαββάτῳ ὁ Προκοσμῆτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἐθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου κ. Γρηγόριος Παπαμιχαήλ, συμμορφούμενος πρὸς εἰδικὴν διάταξιν τοῦ πανεπιστημιακοῦ νόμου, ἐξέθηκεν ἐν συνεδίᾳ τῆς Σχολῆς, συγκροτηθεῖσα ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν παραδόσεων αὐτῆς, τὰ κατὰ τὸ λήξαν πανεπιστημιακὸν ἔτος ἐν τῇ Σχολῇ πεπραγμένα. Τῆς συνεδρίας μετέσχον ὁ ἐπίτιμος Καθηγητὴς τῆς Σχολῆς Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομος, ὁ Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου κ. Θεόδ. Βορέας, ὁ ὁμότιμος Καθηγητὴς κ. Ἱ. Μεσολωσᾶς, ὁ Κοσμητῶρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Δ. Μπαλᾶνος καὶ πάντες οἱ Κα-

θηγηται αὐτῆς. Τῆς ἐκθέσεως τῶν πεπραγμένων ἠκροάσθησαν καὶ οἱ φοιτηταὶ τῆς Σχολῆς. Ἐκ τοῦ ἀπολογισμοῦ τοῦ Προκοσμῆτορος ἐγνώσθη ὅτι κατὰ τὸ λήξαν πανεπιστημιακὸν ἔτος ὁ ὅλος ἀριθμὸς τῶν ἐγγεγραμμένων εἰς τοὺς φοιτητὰς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ἀνῆρχετο εἰς 200 (82 πρωτοετείς, 33 δευτεροετείς, 27 τριτοετείς καὶ 58 τεταρτοετείς). Τμηματικὰς ἐξετάσεις ὑπέστησαν πρωτοετείς μὲν 102, δευτεροετείς δὲ 79, καὶ τριτοετείς 69, εἰς πτυχιακὰς δὲ προσῆλθον 92, ὧν πτυχίου ἔτυχον οἱ 51, ἐξ αὐτῶν δὲ ἔλαβον βαθμὸν καλῶς μὲν οἱ 28, λίαν καλῶς δὲ οἱ 17, καὶ ἄριστα μόνον ἑπτὰ. Παιδαγωγικὸν ἐνδεικτικὸν ἔλαβον ἐκ τῶν 62 προσελθόντων εἰς παιδαγωγικὰς ἐξετάσεις οἱ 41, ὧν τὸ τρίτον σχεδὸν ἠξιώθη τοῦ βαθμοῦ ἄριστα. Εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Θεολ. Σπουδαστηρίου προσήνεγκαν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος δωρεὰς οἱ σεβασμιώτατοι μητροπολίται Ἡρακλείας κ. Φιλάρετος (600 ἀντίτυπα τοῦ α' τεύχους τοῦ Γ' τόμου τῆς Ἐκκλησιαστικῆς αὐτοῦ Ἱστορίας), πρ. Ἀθηνῶν κ. Θεόκλητος (τρία χειρόγραφα), καὶ Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Νέστου κ. Χρυσόστομος (ἐν χειρόγραφον). Ἐπ' ἴσης οἱ κληρονόμοι τοῦ ἀειμνήστου καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἰωάννου Εὐταξίου τὰ θεολογικὰ βιβλία τῆς βιβλιοθήκης αὐτοῦ (458 τόμοι). Ὁ κ. Προκοσμῆτορ μεταξὺ τῶν ἀμέσων ἀναγκῶν τῆς Σχολῆς ἀνέφερε τὴν ἀπόκτησιν ἰδίου πανεπιστημιακοῦ ναοῦ καὶ Θεολογικοῦ Οἰκτροφείου, ἐξέφρασε δὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος τάχιστα θὰ συμβάλῃ εἰς τὴν πλήρωσιν ἀμφοτέρων ἐπ' ἀγαθῷ αὐτῆς ταύτης πρωτίτως.

— Κατὰ πληροφορίας ἐκ Γενεύης εἰς τὸ συμβούλιον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν ἐλήφθησαν διαμαρτυρίαι τῶν μοναστηρίων τοῦ Ἁθω ρωσικοῦ καὶ βουλγαρικοῦ διὰ τὴν ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως ἀπαλλοτριώσιν κτημάτων ἀνηκόντων εἰς αὐτά. Τὰ δύο μοναστήρια ζητοῦν ἐπιεικῶς τὴν προστασίαν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν, διότι, ὡς τονίζουσι εἰς τὴν δῆθεν διαμαρτυρίαν των, πρόκειται περὶ παραβίασεως ἐκ μέρους τῆς Ἑλλάδος τῶν ὑπὲρ τῶν μειονοτήτων διατάξεων. Ἡ ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεία, ἀπαντήσα εἰς τὴν διαμαρτυρίαν τῶν Ρώσων καὶ Βουλγάρων μοναχῶν, ἐτόνισεν ὅτι ἡ ἀπαλλοτριώσις εἶνε σύμφωνος πρὸς τοὺς ἑλληνικοὺς νόμους καὶ ὅτι τὸ ἴδιον μέτρον ἐφηροῦσθη διὰ τὰ κτήματα πολλῶν ἑλληνικῶν μοναστηρίων ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐξαιρέσεως.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Τὸ ἐν Σόφίᾳ Πανεπιστήμιον ἐκδίδει πολυσέλιδον ἱστορικὸν τῶν ἀπαρτιζουσῶν αὐτὸ Σχολῶν. Ἐπ' ἐσχάτων ἐπεστάλη ἡμῖν τμήμα τοῦ ἱστορικοῦ τῆς ἐν αὐτῷ μόλις τῷ 1923 ἰδρυθείσης Θεολογικῆς Σχολῆς, ἐν ᾧ ἀναγράφεται ὡς πρῶτος διὰ τε τὴν ἡλικίαν, τὴν σοφίαν καὶ τὸ ἐν τοῖς θεολογικοῖς γράμμασι—μάλιστα τῆς ρωσικῆς θεολογίας—μέγα κῦρος ὁ ἄλλοτε τακτικὸς καθηγητῆς τῆς ἐν Πετροπόλει ὀνομαστῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας κ. Νικόλαος Γλουμπάκοβσκις, οὗ καὶ παρατίθεται ὁ μακρότατος ὁ σπουδαίων αὐτοῦ θεολογικῶν συγγραμμάτων κατάλογος.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

Ἐκ παρὰ τῆς ὀρθοδόξου ἐν Πολωνίᾳ Ἐκκλησίας

Ἀποκρισιάρχος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐπισκοπὸς Ἀλέξανδρος Ζῶτος, καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ ἐν Βαρσοβίᾳ Πανεπιστημίου, περὶ λήγοντα τὸν παρελθόντα Νοέμβριον παρέδωκε τὸ ἐναρκτήριον αὐτοῦ μάθημα τῆς ἑδρας τῆς Δογματικῆς Θεολογίας διδάξας ἐπὶ τοῦ θέματος «ἡ χριστιανικὴ Δογματικὴ».

— Ὁ κατὰ τῆς ἐν Πολωνίᾳ ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας διωγμὸς διαρκεῖ ἤδη ἀπὸ δεκαετίας, ἀφ' ἧς δῆλα δὴ ἀποκατεστάθη ἡ ἀνεξαρτησία τοῦ κράτους. Ἦδη ἐσημειώσαμεν ἐν καιρῷ κατακρήμνισιν τοῦ ἐν Βαρσοβίᾳ ὀρθοδόξου καθεδρικοῦ ναοῦ, τὴν ὁποίαν ἐπηκολούθησαν καὶ ἄλλαι ἄλλων καθεδρικῶν ναῶν ἐν Λιουμπλιν καὶ Χόλμ. Ἐπ' ἐσχάτων τὰ πράγματα ἐπεδεινώθησαν εἰς τὸ ἔπακρον. Ἡ ρωμαϊκὴ Ἐκκλησία ἐν τῷ προσώπῳ τῶν λατίνων μητροπολιτῶν τῆς Βίλνας καὶ τῆς Λβόφ ἐπιχειρεῖ τὸν διὰ δικαστικῆς ὁδοῦ σφετερισμὸν ὑπερπεντακοσίων ἐν Πολωνίᾳ ὀρθοδόξων ναῶν καὶ μονῶν, ἐν οἷς καὶ σπουδαιότατα σεβάσματα τῆς εὐσεβείας τῶν ὀρθοδόξων, ὁποῖα ἡ Λαύρα τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἐν Ποτσάγεφ, ὀνομασταὶ τινες μοναὶ καὶ σπουδαῖοι καθεδρικοὶ ναοί. Ὡς λόγος τῶν ἐνδίκων τούτων ἀπαιτήσεων προεβλήθη ἐκ μέρους τῶν λατίνων ἀρχιερέων τὸ θέσπισμα τῆς πολωνικῆς Κυβερνήσεως περὶ ἀποκαταστάσεως τῶν πολωνικῶν δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν δικαιωμάτων, τῶν καταπατηθέντων βίᾳ ὑπὸ τῆς ρωσικῆς κυβερνήσεως, δημοσύσεως ποτὲ τὰς ἰδιοκτησίας ταύτας. Αἱ ἀπὸ μέρους τῶν ὀρθοδόξων προβαλλόμεναι ἀντιρροήσεις συνίστανται εἰς τοῦτο, ὅτι οἱ ἐπίμαχοι οὗτοι ναοὶ καὶ αἱ μοναὶ εἶχον ἰδρυθῆναι ὑπὸ ὀρθοδόξων, ἦσαν πάντοτε ὀρθόδοξοι, μόνον δὲ μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν οὐνιτῶν βιαιάν κατοχὴν προσωρινῶς κατ' ἀνάγκην κατέστησαν οὐνιτικοί. Τὴν περιπλοκὴν ταύτην σχολιάζων ὁ ἐν Παρισίοις ἐκδιδόμενος «Ἐκκλησιαστικὸς Μηνύτορ», ὄργανον τῆς ὑπὸ τὸν σεβ. μητροπ. Εὐλόγιον μερίδος τῶν ἐν ὑπεροχῇ διαβιούντων ὀρθοδόξων ρώσων, χαρακτηρίζει ὡς δυσκολωτάτην τὴν θέσιν τοῦ πρωθιεράρχου τῆς ἐν Πολωνίᾳ ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας μακαρ. Διονυσίου, ἀποδίδει δὲ τὴν περιπέτειαν ταύτην εἰς τὴν σπουδὴν, μεθ' ἧς οὕτως ἐπεδίωξε ν' ἀποσπασθῆ τοῦ ρωσικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆ συνδρομῇ τοῦ πατριάρχου Μελετίου ν' ἀνακηρυχθῆ αὐτοκέφαλος ἡ ἐν Πολωνίᾳ Ἐκκλησία. Κατὰ τὸ ἐν λόγῳ ὄργανον, ἡ Ἐκκλησία αὕτη σήμερον διανύει κρίσιμον ἱστορικὴν φάσιν ὑπὸ τὴν κατ' αὐτῆς ἀποφασιστικὴν ἐφοδὸν τῆς ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας.

ΔΙΑΦΩΡΑ

Ἐν Σιαγκά τῆς Κίνας ἤρξατο οἰκοδομούμενος μέγας ὀρθόδοξος ναός.

— Οἱ φίλοι τοῦ φιλέλληρος συγγραφέως καὶ πολιτικοῦ Σατωβριάνδου συνεπήχθησαν εἰς Ἐταιρείαν, σκοπὸς τῆς ὁποίας θὰ εἶνε ἡ συγκέντρωσις ἐπὶ τὸ αὐτὸ τῶν προσώπων, τὰ ὁποῖα ἐνδιαφέρονται διὰ τὴν μνήμην, τὸ ἔργον καὶ τὴν ἐπιρροὴν τοῦ Σατωβριάνδου, καὶ ἡ διευκόλυνσις τῶν ἐρευνῶν τῶν ἐργατῶν τοῦ πνεύματος, οἱ ὁποῖοι ἀφιερώνουν μελέτας εἰς τὸ ἔργον τοῦ Σατωβριάνδου. Ἡ Ἐταιρεία θὰ ἐκδίδῃ καὶ περιοδικὸν δημοσίευμα. Ὡς γνωστόν, ὁ Σατωβριάνδος ὑπῆρξε καὶ ἀπολογητῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ.

νισμοῦ ἰδίᾳ διὰ τῶν ἔργων του «Τὸ Πνεῦμα τοῦ Χριστιανισμοῦ» καὶ «Οἱ μάρτυρες», δὲν ὑπάρχει δ' ἀμφιβολία ὅτι θὰ ἐρευνηθῆ ἐν τῷ ἐν λόγῳ περιοδικῷ καὶ αὕτη ἡ ὄψις τοῦ ὅλου ἔργου του.

—'Αποστολὴ τοῦ Αὐστριακοῦ 'Αρχαιολογικοῦ 'Ινστιτούτου, ἣτις ἐπέστρεψεν ἀπὸ τιναν ἡμερῶν ἐξ 'Εφέσου ἀνεκάλυψε τὸ ἠρειπωμένον Μουσῶλειον τοῦ Τιμοθέου, μαθητοῦ τοῦ 'Αποστόλου Παύλου. 'Εν 'Εφέσῳ διεξήγοντο ἀπὸ τινων ἐτῶν ἀνασκαφαὶ τῇ ὕλικῇ ὑποστηρίζει τοῦ κ. Ροκφέλλερ. Ὡς ἀνεκάλυψεν ὁ γραμματεὺς τοῦ 'Ινστιτούτου, δόκιμος Φράντζ Μίλνερ ὑπεράνω θεάτρον, εἰ ἀνεσκάφησαν τὰ σωζόμενα μέχρι σήμερον μέρη, ἀνεκαλίφθησαν τὰ εἰρημια μνημείου ἐκκλησιαστικῆς μορφῆς, τὸ ὁποῖον θεωρεῖται ὡς ὁ τάφος τοῦ Τιμοθέου, πρώτου 'Επισκόπου 'Εφέσου, ἀποθανόντος καὶ ταφέντος ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ταύτῃ πόλει τῆς Μικρασίας. Αἱ ἀνασκαφαὶ θὰ συνεχισθῶσι καὶ κατὰ τὸ προσεχές ἔτος, διότι ὑπάρχον ἐπιπέδους ὅτι θὰ βεβαιωθῆ τὸ τοιοῦτον. Κατὰ τὴν ἀνακοίνωσιν τοῦ κ. Μίλνερ, κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀνεσκάφησαν τὰ λουτρά τῆς 'Εφέσου καὶ ἡ θαυμασία ἐγκατάστασις διὰ τὴν θέρμανσιν τῶν οἰκῶν τῆς πόλεως ὡς καὶ μεγάλη δεξαμενὴ ὕδατος περιεκτικότητος 5,000 λιτρῶν ἐντὸς ἀριστοκρατικῆς οἰκίας. Τὰ πλεῖστα τῶν ἀνευρεθέντων ἀντικειμένων μετεφέρθησαν εἰς Σμύρνην, ἡ 'Αρχαιολογικὴ δὲ 'Ἐταιρία τῆς Βιέννης πιστεύει ὅτι ἡ ἀποστολὴ θὰ ἀνακαλύψῃ τὰ εἰρημια τοῦ Μεγάρου τοῦ κυβερνήτου τῆς 'Ασίας ἴσως δὲ καὶ τὴν φυλακὴν εἰς ἣν εἶχε ριφθῆ ὁ 'Απόστολος Παῦλος.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Φιλαρέτου Βαφείδου, Μητροπολίτου 'Ηρακλείας, Τὸ πρωτεῖον τοῦ Πάπα Ρώμης ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς 'Εκκλησίας ἐξελισσόμενον, Ἐν Θεσσαλονίκῃ 1929.—'Ακριβέστερον ἠδύνατο ἢ πραγματεῖα αὕτη νὰ φέρῃ τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν «Ὁ παπισμὸς ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἐκκλησίας ἐξελισσόμενος». Διότι ὁ σεβ. Μητροπολίτης 'Ηρακλείας (πρῶην Διδυμοτείχου) κ. Φιλάρετος, λίαν γνωστὸς ἐκ τῶν ἱστορικῶν αὐτοῦ ἔργων, ἐξετάζει ἐν αὐτῇ συστηματικῶς τὴν ἀνάπτυξιν οὐχὶ κυρίως εἰπεῖν, τῆς ἰδέας τοῦ πρωτείου τοῦ Πάπα Ρώμης, ἀλλὰ τὸν παπισμὸν γενικῶς ἐν τῇ βαθμιαίᾳ ἐξελίξει αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. Δυστυχῶς, ὡς ἐσημείωσεν ἐν τῷ πρόλογῳ, κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς πραγματείας δὲν εἶχε γνῶσιν τῆς ἐν τῇ «Αναπλάσει» ἀπὸ ἐνὸς καὶ πλέον ἔτους δημοσιευομένης ὑπὸ τοῦ Μακ. 'Αρχιεπισκόπου 'Αθηνῶν ἐμπεριστατωμένης καὶ ἐπιστημονικῆς πραγματείας περὶ τοῦ «Πρωτείου 'Επισκόπου Ρώμης», ἣτις ἐκδοθήσεται καὶ εἰς ἴδιον τόμον μετὰ τινος ἐβδομηκάδας, καὶ ἐπομένως δὲν ἠδυνήθη νὰ λάβῃ αὐτὴν ὑπ' ὄψιν.

† Μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων 'Ιερεμίου τοῦ ἀπὸ Βελαντιδίας, 'Η ἱερὰ μητρόπολις Φαναριοφερσάλων καὶ πάσης Φθίας διὰ μέσου τῶν αἰώνων. ('Ανατύπωσις ἐκ τῆς «Θεολογίας»). 'Αθήνα 1929.—Εἰς τὴν μελέτην ἐπισυνάπτεται καὶ προσθήκη περὶ τῆς ἐκ τῶν μονῶν τῆς Πίνδου ἱερᾶς μονῆς Λυκουσάδας.

ΖΗΤΕΙΤΑΙ 'Ιερατικῶς προϊστάμενος διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Κοινότητα Κωνσταντίνης (Ρουμανίας) 'Αρχιμανδρίτης, πτυχιούχος τῆς Θεολογίας καὶ καλλιφώνος. 'Αποδοχαὶ ἱκανοποιητικαί. Πληροφορίαι παρὰ τῇ 'Αρχιεπισκοπῇ 'Αθηνῶν.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑΙ

Τὸ 'Ηγουμενοσυμβούλιον τῆς 'Ιερᾶς Μονῆς Σιαμάδων δηλοποιεῖ ὅτι ἐκτίθεται εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἐνεργηθῆσομένην ἐνώπιον τοῦ κ. Εἰρηνοδίκου Καλαμπάκας τὴν 26ην 'Ιανουαρίου 1930 ἢ ἐκποίησις ἐνὸς ἴππου καὶ ἐνὸς ἐφεταινοῦ πώλου φορβάδος τῆς ἄνω 'Ιερᾶς Μονῆς ὑπὸ τοὺς δρους καὶ ὑποχρεώσεις τῆς ταυταριθμοῦ διακηρύξεως, ἣς γνῶσιν δύνανται νὰ λάβωσιν οἱ βουλόμενοι πρὸ πάσης πλειοδοσίας.

Τὸ 'Ηγουμενοσυμβούλιον τῆς ἐν Στεφανίῳ 'Ιερᾶς Μονῆς ὁ Ἅγιος Δημήτριος διακηρύττει ὅτι ἐκτίθεται εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἢ ἐκποίησις τοῦ ἀγροῦ (Μάρθα) ἐν Χιλιομοδίῳ τὴν 2αν Φεβρουαρίου ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 10—12 μεσημβρινὴν ἐνώπιον τοῦ κ. Εἰρηνοδίκου Κόρινθου καὶ τοῦ 'Ηγουμενοσυμβουλίου καὶ ἐν τῷ συνήθει τόπῳ τῶν δημοπρασιῶν, συμφῶνως τοῖς δρους τῆς διακηρύξεως ἡμῶν ὧν δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν οἱ βουλόμενοι προσερχόμενοι εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Μονῆς.

Τὸ 'Ηγουμενίον τῆς ἐν Σερίφῳ 'Ιερᾶς Μονῆς τῶν Ταξιαρχῶν διακηρύττει ὅτι ἐκτίθησιν εἰς δημοπρασίαν τὰ

κάτωδι κτήματα τὴν 22αν Μαυτίου 1930. 1) 1 'Άγρον εἰς θέσιν Σωτήρα καὶ ὀνομαζόμενον Σωτήρας. 2) 2 ἀγροὺς συνεχομένους εἰς θέσιν συκαμὰ ἐπ' ὀνόματι Κοκκαλία 3) 8 μικροαγροὺς εἰς θέσιν Ἀδλόμωνα καὶ μὴ συνεχομένους. 'Η δημοπρασία ἐνεργηθήσεται ἐν τῇ πόλει Σερίφου ἐν τῷ συνήθει τόπῳ τῶν δημοπρασιῶν καὶ ἐνώπιον τοῦ Συμβολαιογραφοῦντος Εἰρηνοδίκου Σερίφου ἢ τοῦ νομίμου ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ καὶ ἀπὸ ὥρας 10—12 μεσημβρινῆς καὶ ὑπὸ τοὺς δρους συγγραφῆς ὑποχρεώσεων τῶν εὐρισκομένων ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς 'Ιερᾶς Μονῆς.

Τὸ 'Ηγουμενίον τῆς 'Ιερᾶς Μονῆς τοῦ Τιμίου Προδρόμου Σερρῶν διακηρύττει, ὅτι ἐκτίθησιν εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν τὴν 16 Φεβρουαρίου ἐ. ἔ. τὴν ἑξαετῆ ἐνοικίαν τοῦ ἐν τῇ περιοχῇ αὐτῆς 'Ελαιῶνος, ἐκ τεσσάρων χιλιάδων καὶ τεσσαράκοντα τριῶν δένδρων (4043) ἐλαιοδένδρων διαφόρου ἡλικίας εἰς τρία χωριστὰ τμήματα. 'Η δημοπρασία ἐνεογηθήσεται ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Σερρῶν, τὴν 10—12 π. μ. ἐνώπιον τοῦ Εἰρηνοδίκου Σερρῶν καὶ τοῦ 'Αντιπροσώπου τῆς 'Ιερᾶς Μονῆς. Οἱ δροι τῆς δημοπρασίας εἰσὶ κατατεθειμένοι ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως.

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,, ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΝΑ
Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠ. ΤΡΟΠΗ
† ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ ΑΝΘΙΜΟΣ
† ΤΡΙΚΚΗΣ ΚΑΙ ΣΤΑΓΩΝ ΠΟΥΛΚΑΡΠΟΣ
ΘΕΟΔ. ΣΠΕΡΑΝΤΖΑΣ ΕΠΙΤΡ. ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΔΡΧ. 60. ΕΞΩΤ. ΦΡ. 60. ΑΜΕΡ. ΔΟΛ. 3
ΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΝΑΩΝ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΔΡΧ. 100
ΝΑΩΝ ΧΩΡΙΩΝ 60. ΙΕΡΕΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ 30

Διεύθυνσις Συντάξεως: Μοσχονησιῶν 12α. — Διεύθ. Διαχειρίσεως καὶ Διεκπεραιώσεως: Μέγ. 'Αρχιεπ. ὁδ. Φιλοθέης 21

Τύποις «Φοίνικος» Ὁδὸς Σταδίου 44 — 'Αθήναι